

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 11-22. Kiadóhivatal, Adószámkönyvtár és jegyző: Aradi uca 8. Telefon 235. Helyi Postai Csekk-nyugtát: szám Telefonszáma 15-34

Szeged, 1926 április 21, SZERDA

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesten és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznapi 2000 kor. Vasár- és ünnepnap 3000 korona. II. évfolyam, 90. szám

Tökmag a politikában.

Nem tehetünk róla, de mi belső összefüggést látunk a parlament mai viharos ülése s a magyar közgazdasági életnek ama szenzációja között, melyet a magyar tökmag afrikai exportjának híre kelte. Az acélos magyar buza, az acélos karu magyar szakmunkások s a — engedjék el a jelzőt — *hungarók* után exportcikk lesz az olajos magyar tökmag is. Nem tudjuk, az ország külkereskedelmi mérlegét mennyiben javítja meg a tökmagexport, nem tudjuk azt sem, a hazai gazdaság módjára lesz-e befolyással az Afrikából felénk forduló érdeklődés. Az eredményeket ne nézzük le s ha közgazdasági hatása a meginduló kivitelnek nem is lesz, elégítse ki a nemzeti büszkeséget, hogy a Bajram-ünnepeken az egyiptomi muzulmánok magyar tökmag héjának köpködésével fognak szórakozni.

Az összefüggés azonban aligha tagadható le. Nem kell nekünk béke, ki is hozná a béke olaját, amikor még a veszedelmes tökmagot is emigrációba küldjük Afrikába. Minek a tökmag, mikor abból olajat lehet sajtolni, minek nekünk olaj, amivel még a tenger hullámai is le lehet csöndesíteni. Mi *drózi hajók* vagyunk, az örök árvis örök hajósai; Kossuth buzdításából csak azt örizzük meg, hogy „Tengerre magyar”, s ha nincs már tenger, ászunk szakadékokat magunk közé s a gyűlölködés romboló vizeivel felitjük meg a partokká szakadozott anyaföldet.

Ha azonban a parlament mai ülésének viharára gondolunk — *Tengerre magyar!* —, akkor az összefüggésnek másik oldala is nyilvánvalóvá lesz. Az Afrikával való kereskedelmi összeköttetés kölcsönös és viszonyos — mint a legkaszinóképesebb becsületsértés. Olvassuk csak végig a közbeszólásokat, idézzük csak magunk elé azt a sok viharos tombolást, padverést és felsikeltető lármát, ami mind olyan megszokottá vált abban a törvényhozásban, amelyben valamikor Deák Ferencről, Eötvös Józsefről és Szilágyi Dezáról tündöklött a magyarságnak és európai kultúrának harmóniája, hogy a parlamenti gyorsíróknak valószínűleg már *aj rövidítések* vannak a magyar alkotmányos küzdelem eme új rekvizitumainak jelölésére — s nem fogunk kételkedni benne, hogy az *afrikai export* is megindult már Magyarország felé. Mi tökmagot adunk Afrikának, Afrika közszellemét, művelt társaságát s illemszabályokat ad nekünk. Nem tudjuk, az afrikai szállítók hoznak-e *refakciót* s a legtöbb kedvezmény elve érvényesül-e ebben az összeköttetésben, de azt tudjuk, hogy mi kapjuk a többit s mi vagyunk a vesztesek. Mégis csak jó volna, ha a Felsőbüki Nagy Páloknak és Wesselyi Miklósnak — nehogy destrukcióval vádoljanak bennünket, még példaként is olyan időkbe megyünk vissza, amikor még se jobbagyfelszabadítás nem volt, se a zsidók receptiója, se köztelherviselés — legalább szelleme parancsolta áhítatot és tisztességet a magyar közélet fórumain.

Nem tehetünk róla, de ha az apagyilkosnak is meg lehet hocsátani, szabad igazat adnunk Eckhardt Tibornak is: a *biróság* elé. Nem lehetünk könnyelműek, hogy igazat adjunk a vádolónak, de nem lehetünk elfogultak sem, hogy bizonyítás nélkül a megvádoltak mellé álljunk. A magyar közélet épülete alá van aknázva vádakkal. Ezek a vádak minden szorítóvasat meglazítottak már s meggyengítettek minden összetartó kapcsolatot. Itt csak a gyökeres felülvizsgálás, a legalaposabb rekonstrukció segít. Ez az épület nem azoké, akik a földszint luxuszakassait elvesztik, akik a pincelakásokba szorultak, vagy akik a fölmeglakások ágyrajáról, azoknak is érdekük és kötelességük vigyázni — az életük biztonságára.

A *biróság* elé! — követelik Cusa barátai és

Cusa ellenségei s ki szegődhetik tovább e követelés ellen? A magyar arisztokráciának egyik tagja szerint magasállású bírák is tagjai azoknak a titkos szervezeteknek, amelyek megrendezabályozására a kormány ígéretet tett. A bíróság elé-követelés bizonyára nem jelenti azt, hogy a titkos társaság bíróságai ítélkezzenek a titkos társaságok ügyesbirtokai által felderített tények felett. A frankügy bírói tárgyalásától vártunk tisztánlátást? De Pallavicini örgről szerint a vádlottak ugyanannak a titkos társaságnak tagjai, amelynek tagja a nyomozást

irányító főügyész s a főtárgyalási elnök. A bíróság elé — de, ha volnák bírák Poroszországban, vannak még bírák Magyarországon is. Ezeket a vádakat nem lehet padveréssel elnémitani, de nem lehet a mentelmi bizottsággal sem. A sötétben világít a gyufaszál is, a némaságban hangos kiáltásként hangzik a sutlógó szó is.

Inkább hagyjuk itthon a tökmagot is, de sötét Afrikára ne sötéltessék el ezt az országot. Mert emaberevők vannak itt — afrikai import nélkül is.

Pallavicini örgrófot keddi beszéde után harminc napra kitiltják a parlamentből?

Bethlen szerdán válaszol.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Pallavicini örgróf keddi felszólalása olyan nem várt szenzációkat hozott, amelyek teljesen elmergésítették a politikai helyzetet. Délelőtt 10 órától 12 óráig állandó vihar zúgott a képviselőház üléstermében, mindenkit elkapott az izgalom heve, csak a felszólaló Pallavicini örgróf állott meglepő nyugodtan a helyén, kivárta, amíg egyik kijelentése nyomán támadt összecsapás vihara elült, hogy szután egy újabb mondatával további szenzációkat vessen az izgalomtól tuftított üléstermembe. A legnagyobb viharokat és egyuttal a legnagyobb megdöbbenést Pallavicininek az a kijelentése idézte elő, hogy a *titkos társaságoknak tagjai* Bethlen miniszterelnök, Rakovszky belügyminiszter, Nádosy, Szörtey, Baross Gábor, Sztrache Gusztáv főügyész, a frankügy nyomozásának a vezetője és Török Géza tanácselnök, a frankhamisítás bűnügyének főtárgyalási elnöke. Ellenzéki oldalon nagy elkeseredést váltott ki Scitovszky házelnök intézkedése, amellyel Pallavicinire a mentelmi bizottság elé utasította.

Az ülés terem izalmai a folyosókon is folytatódottak, ahol Scitovszky elnök a képviselők és újságírók tömege között igyekezett azokat meggyőzni álláspontjának hárszabályszerű voltáról. Az ellenzéki képviselők a folyosókon is nyíltan kifejezték ildak felfogásukat, hogy az

előző a pártatlanság rovására intézkedett, a jobboldali folyosón pedig a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalták Pallavicini felszólalását. Az egységes párt hangulatából ítélve nagyon valószínű, hogy a mentelmi bizottság holnapi ülésén Pallavicininek a parlamentből hosszabb időre — hír szerint 30 napra — való kiállítására tesznek javaslatot. Előre látható, hogy a mentelmi bizottság javaslatának a tárgyalása ismét nagyobb viharokat fog előidézni, bár a hárszabályok értelmében a javaslatról vita nélkül döntenek, legfeljebb a kisebbségi vélemény előadója indokolhatja meg álláspontját.

Pallavicini felszólalásán Bethlen miniszterelnök éppen a szegedi küldöttség fogadtatása miatt nem volt jelen és így a parlament napló alapján fog válaszolni a nemzetgyűlés szerdai ülésén Pallavicinire támadásra.

Politikai körökben a szerdai napot *rendkívül kritikusnak* ítélik, mert amint a miniszterelnök környezetéből kiszivárgott, a *miniszterelnök felszólalása rendkívül élehangú* lesz.

A helyzetet ma már úgy ítélik meg politikai körökben, hogy a *történelem utda gondolni sem lehet a kormány és az ellenzék között a béke megkötésére és általában az egész vonalon a legélesebb harcokra* vannak elkészülve.

Zadravecz teljesen visszavonul?

Kolostor, vagy jogakadémia. — Kitől kapta Pallavicini információt?

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Zadravecz püspök hír szerint teljesen visszavonul. Egyesek szerint a budapesti Margit-körúti rendházba vonul vissza, mások azonban úgy tudják, hogy az egri jogakadémia egyik tanári állására pályázik.

Politikai körökben egyébként az utóbbi napokban sokat beszélnek Zadravecz püspök és a Péter Bónis Arkangyal között felmerült affér-

ról. Az erre vonatkozó híreket leginkább az egységes párt tagjai lanszírozzák, azt is, hogy Pallavicini örgróf a frankügyre vonatkozó információit Péter Bónistól kapta. Pallavicini környezetében ezt a leghatározottabban megcáfolják és kijelentik, hogy Pallavicini sokkal redlisabb helyről szerezte be információit, amelyeket komoly bizonyítékok támasztanak alá.

A miniszterelnök és a kormányzó kedden fogadta a szegedi egyetemi küldöttséget.

A miniszterelnök teljes jóakarataról biztosította a küldöttséget.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Mint ismeretes, Klebelsberg kultuszminiszter szegedi tárgyalásai után a város közgyűlése mintegy ötmillió aranykoronát szavazott meg az egyetemi építkezésekre az állami hozzájárulás mellett, egyben elhatározta, hogy az építkezések gyors megkezdése dolgában küldöttséget meneszt a kormányzóhoz, a miniszterelnökhöz és a pénzügyminiszterhez. Somogyi Szilveszter polgármester már előbb felutazott a fővárosba, míg a küldöttség többi tagjai kedden reggel utaztak Budapestre.

A küldöttség tagjai voltak: Glatfelder Gyula püspök, Teleki Pál gróf, dr. Készó István bel-

ügyi államtitkár, dr. Aigner Károly főispán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Csörgő Károly Csanád vármegye alispánja, dr. Seőő István Hódmezővásárhely polgármestere, dr. Temesváry Imre nemzeti gyűlési képviselő, Várhelyi József pápai prelátus, továbbá az egyetem képviselőjében dr. Riesz Frigyes rektor, dr. Laki Dénes, dr. Isekucz Kornél, dr. Szántár Pál, dr. Kolozsváry Dezső egyetemi tanárok és dr. Szendrey Jenő városi tanácsnok.

A küldöttség a miniszterelnök és a pénzügyminiszter elé azt a kérést terjesztette elő, hogy az építkezések gyorsabb tempóban három év alatt nyerjenek befejezést, mert ez esetben